

İSTANBUL ADLİYESİ ERİŞİLEBİLİRLİK SORUNLARI ve ÇÖZÜM YOLLARI HAKKINDA RAPOR

İşbu Rapor İstanbul Barosu Engelli Hakları Merkezi ve Meslek Sorunları Kurulu'na 29/09/2022 tarihinde İstanbul Çağlayan Adliyesinde yapılan fiziki incelemeler ile meslektaşlarımızdan gelen şikayetler kaynak alınarak hazırlanmış olup Adliyenin erişilebilirliği yönünden tespit ettiğimiz eksiklikler şunlardır:

- **Baro Odasında Ekran okuyucu programlar İle Çalışan Özellikte En Az Bir Bilgisayar Bulundurulması Talebi :**

Görme engelli meslektaşlarımızın adliyede Baro odalarında çalışma imkanları bulunmamakta olup İstanbul Çağlayan Adliyesi Baro Odalarının en az birinde görme engelli meslektaşlarımızın kullanımına uygun şekilde ekran okuyucu program yüklü en az bir bilgisayar bulundurulmalıdır.

- **Hissedilebilir Yüzey Uygulaması Yönünden :**

İstanbul Çağlayan Adliyesi'nde görme engelli meslektaş ve yurttaşlarımız için zorunlu olan hissedilebilir yüzey uygulaması yeterli yaygınlıkta bulunmamaktadır.

Adliye genelinde sadece tuvalet, yürüyen merdivenlere bakan asansörler ve yürüyen merdiven önlerinde hissedilebilir yüzey bulunmaktadır. Ayrıca C Kapısı baz alındığında merdivenlere ve -1. Kata çıkan yürüyen merdivenlere doğru hissedilebilir yüzey bulunmamaktadır.

Adliyelerdeki bloklar arasındaki tüm ana koridorlarda , duruşma salonları ve kalemler önünde bulunan koridorlarda hissedilebilir yüzey bulunmamaktadır.

Yine koridor ortasında bloklar arasında bulunan tümsekler engelli meslektaşlarımız ve vatandaşlar için tehlike arz etmektedir.

Bankaya ve PTT ye giden alanlarda ve katlardaki acil çıkış kapılarında hissedilebilir yüzey bulunmamaktadır.

Erişilebilirliğin temini için her kattaki tüm bloklar arası ana koridor zeminlerine duruşma salonu koridor zeminine ; savcılık katları zeminine , tüm kalemlerin koridor zeminlerine, ön büro alanlarının koridor zeminlerine ve tüm asansör önlerine ve acil çıkış kapıları önlerine hissedilebilir yüzey uygulaması yapılmalıdır.

- **Braille Alfabeti Kullanılması Gereken Alanlar Yönünden** :

İstanbul Çağlayan adliyesinde yürüyen merdivenlere bakan asansörlerde Brail Alfabeti kullanılmıştır.

Yine bazı asansörlerde Braille Alfabeti bulunmakta ise de meslektaşlarımızın yaptığı kontrolde bunların İngilizce olduğu ve herkesçe kullanımının mümkün olmadığı anlaşılmıştır. Ayrıca D Blok özelinde çoğu asansörde kullanım talimatları Braille olmasına rağmen okuma yönü bakımından ters yerleştirilmiştir.

Duruşma salon kapılarındaki ve kalemlerin kapılarındaki tabelaların hiçbirisinde Braille Alfabeti kullanılmamış olup görme engellilerin erişilebilirliği sağlanmamıştır.

Adliyede bulunan yerleşim planı tabela ve şemalarının hiçbirisinde Braille Alfabeti kullanılmamıştır.

Yürüyen merdiven başlarındaki korkuluklarda kabartmalı uyarı bulunmamakta olup Braille Alfabeti ile merdivenin hangi katta olduğu yazılmalıdır.

Yangın merdivenlerinde de aynı eksiklik bulunmakta olup Yangın merdiveni korkuluklarına da kaçınıcı kat olduğu Braille Alfabeti ile yazılmalıdır

- **Basamak ve Eşikler İle Rampalar Yönünden** :

Çağlayan Adliyesi Konferans Salonu ortopedik engelli meslektaşlarımız için oldukça elverişsiz olup salonda asansör de bulunmadığı için meslektaşlarımız salona erişememektedir.

Konferans salon merdivenlerine, trabzan yanı engelli asansörü yapılması zorunluluğu vardır.

Yine adliye içindeki sigara içilebilir kafeterya alanlarına eşikten atlanarak girilmekte olup bu alanlar da ortopedik engelli meslektaşların erişimine uygun değildir.

-3.Kat C3 Blok ve C1 Blok (Savcılık ve Ön Büro Koridorları) ile -2.kat C3 Blok ve C1 Blok (Arbuluculuk bürosu /vezne koridorlarına) sadece merdivenle erişim bulunup buralarda rampa bulunmaması bir erişim engeli olup anılan koridorlara rampa yapılması gerekmektedir.

Yine İstanbul Barosunun bulunduğu 1-.Kat C1 Blok kat koridorunda ve Adli Tabip Koridor girişinde merdiven yanında bir rampa var ise de oldukça dik durumdaki bu rampanın tekerlekli iskemledeki bir meslektaşımızca tek başına kullanılma imkanı

bulunmamaktadır.Bu alanlardaki rampaların ivedilikle düzeltilerek kullanılabilir hale getirilmesi lazımdır.

- **Duruşma Salonlarının Ön Büro/Vezne/Arabuluculuk Bankalarının ve Numaratörlerin Engellilere Uygun Hale Getirilmesi Yönünden:**

Duruşma salonlarında yapılan incelemede salonların ortopedik engelli meslektaşların ve vatandaşların kullanımına uygun olmadığı; davalı/davacı taraf kürsülerine tekerlekli iskemle ile yaklaşma imkanı bulunmadığı ; Ağır Ceza salonlarındaki seperatörle ayrılmış kısımların tekerlekli iskemle ile geçişe imkan vermediği tespit edilmiş olup tüm salonlarda aynı sorun vardır.

Yine meslektaşlarca tespit edilen sorunlardan bir diğeri de duruşma salonlarındaki monitörlerin görme engelli meslektaşlarca takip edilememesi sorunudur. Bu kapsamda duruşma salonlarındaki bilgisayarlarda ekran okuyucu program yüklenmesi ve görme engellilerin kulaklık aracılığıyla duruşma tutanağını takip etmesi sağlanmalıdır.

Bilindiği üzere, Çağlayan Adliyesi, özellikle salı ve perşembe günleri oldukça kalabalıklaşmaktadır. Bu kalabalık, otistik vatandaşlar için yoğun bir duyu yüklenmesine neden olabilmektedir. Geçtiğimiz Şubat ayında, kalabalık dolayısıyla duygusal çöküntü yaşayan bir otistik, kat güvenlikleri tarafından dışarı çıkarılmak istenmiştir. Zihinsel engelli kişilerin hak arama özgürlüğünden yoksun bırakılması kabul edilemez. Bu bağlamda, zihinsel engelli vatandaşları dışlayıcı değil, yaşadıkları atağı kolaylaştırıcı çözümler bulunması (örneğin, zihinsel engelli ve kalabalık korkusu bulunan kişilerin duruşmalarının mahkeme kalemlerinde görülmesi, kişiye izni bulunmadan dokunulmaması, adliye personelinin zihinsel engellilik türleri hakkında bilgilendirilmesi vb.) gerekmektedir.

Yine yapılan kontrollerde tüm ön büro/Vezne/Arabuluculuk Bürosu bankalarının çok yüksek şekilde dizayn edildiği ve tekerlekli iskemle ile banko önüne gelen meslektaşların ve vatandaşların kullanımına uygun olmadığı tespit edilmiştir.

Keza Savcılık dosya sorgu ve benzer numara alınan tüm numaratörlerde elektronik ekran görme engelli meslektaşlarımızca takip edilememekte olup numaratörlerin hiçbirisi erişilebilir değildir.

Bu bakımdan duruşma salonlarının acilen tekerlekli iskemle erişimine uygun şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

Ön Büro/vezne/Arabuluculuk bankoları yönünden de en azından birkaç bankonun tekerlekli iskemle ile kullanılabilir yükseklikte düzenlenmesi ve numaratörlerin dijital ekranına ek sesli komut sistemi ve ekran okuyucu yazılım desteği getirilmesi acil olarak gereklidir.

- **Duruşma Salonlarındaki Ses Sisteminin İşitme Engelli ve Duyma Cihazı Kullanan Meslektaşlara Uygun Hale Getirilmesi:**

İşitme engelli meslektaşlarımızdan aldığımız sık bir şikayet ses sistemi olmayan salonlarda duyma sorunu yaşadıkları ve duruşmayı takip edemedikleri; yine ses sistemi olan salonlarda ise özellikle duyma cihazı kullanan meslektaşlar için rahatsızlık verici desibel ve çınlamaların olduğu anlaşılmıştır.

Bu sebeple tüm duruşma salonlarının işitme engelli ve duyma cihazı kullanan meslektaşlara ve vatandaşlara elverişli ses sistemi ile donatılması zorunluluğu vardır

- **Adliye Personeline Zihinsel Engelli VE Otistik Bireylere Nasıl Davranılması Gerektiği Hakkında Eğitim Verilmesi Talebimiz :**

Bilindiği üzere, Çağlayan Adliyesi, özellikle salı ve perşembe günleri oldukça kalabalıklaşmaktadır. Bu kalabalık, otistik vatandaşlar için yoğun bir duyu yüklenmesine neden olabilmektedir. Geçtiğimiz Şubat ayında, kalabalık dolayısıyla duygusal çöküntü yaşayan bir otistik, kat güvenlikleri tarafından dışarı çıkarılmak istenmiştir. Zihinsel engelli kişilerin hak arama özgürlüğünden yoksun bırakılması kabul edilemez. Bu bağlamda, zihinsel engelli vatandaşları dışlayıcı değil, yaşadıkları atağı kolaylaştırıcı çözümler bulunması (örneğin, zihinsel engelli ve kalabalık korkusu bulunan kişilerin duruşmalarının mahkeme kalemlerinde görülmesi, kişiye izni bulunmadan dokunulmaması, adliye personelinin zihinsel engellilik türleri hakkında bilgilendirilmesi vb.) gerekmektedir.

- **Elverişsiz Engelli Tuvaletleri Yönünden**

Katlarda bulunan engelli tuvaletleri gün içinde kullanıma açık olup saat 16.30 da kapılarının kilitlenildiği öğrenilmiştir.

Bu tuvaletlerde yapılan kontrollerde bazılarında tuvalet kağıdı ve hijyen malzemelerinde eksiklikler bulunduğu gözlenmiştir.

Engelli tuvaletlerindeki tuvalet kağıdı,sabun,peçete gibi hijyen malzemelerin sıklıkla kontrol edilerek eksikliklerin giderilmesi ve akşam geç saatlere kadar ifade alma/sorgu işlemleri için adliyede kalan engelli meslektaş ve vatandaşlar için açık halde tutularak kullanılma elverişli halde tutulmaları gerekmektedir.